

Archeologische begeleiding

Huize Alexandra, Almelo gemeente Almelo (OV).

maart 2025
Versie 2 (definitief)
In opdracht van:
Gemeente Almelo

Laagland Archeologie Rapport 1478

Archeologische begeleiding Huize Alexandra te Almelo, gemeente Almelo (OV)

Auteur: Iris Keurhorst

In opdracht van: Gemeente Almelo

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

status rapport: definitief

Controle: Hans Oude Rengerink

Redactie: Hans Oude Rengerink

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F-G
7602 RG Almelo

Tel 06 - 49 88 34 03

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 75251876

© Laagland Archeologie BV, Almelo, maart 2025

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Almelo heeft Laagland Archeologie vanaf 27 september tot 14 oktober 2024 een archeologische begeleiding uitgevoerd ter plaatse van de voormalige begraafplaats van het klooster De Goede Herder aan de Vriezenveenseweg in Almelo. Het doel van deze begeleiding was het zorgvuldig ruimen van de nog aanwezige graven.

In 2023 heeft er binnen het plangebied een proefsleuvenonderzoek plaatsgevonden. Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek is geconcludeerd dat de begraafplaats van het voormalige klooster De Goede Herder niet volledig geruimd was. De gemeente Almelo heeft besloten om de resterende graven te laten ruimen en herbegraven op de openbare begraafplaats.

Na de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek is door het Oversticht, op basis van de beschrijvingen van de posities van graven met de bij naam genoemde overledenen van het klooster en de posities van graven die gevonden zijn bij het proefsleuvenonderzoek, een voorlopige reconstructie gemaakt van de uitleg van de begraafplaats.

Bij de uitgevoerde begeleiding zijn op archeologische wijze de nog aanwezige graven zorgvuldig blootgelegd, ingemeten en de nog aanwezige stoffelijke resten geborgen. De stoffelijke resten zijn beschikbaar gesteld voor fysisch antropologisch onderzoek en DNA-bemonstering dat gelijktijdig is uitgevoerd door een fysisch antropoloog. Op basis van een eerste reconstructie van de van de begraafplaats en de bevindingen van de nu uitgevoerde onderzoeken zal door het Oversticht getracht worden om met de posities van alle gevonden graven zo veel mogelijk de namen van de overledenen uit het klooster aan de gevonden graven te koppelen.

De aangetroffen begravingen waren allemaal in een houten kist begraven die oost-west was georiënteerd. Aan de noordzijde van de begraafplaats zijn voornamelijk trapezium-vormige kisten aangetroffen terwijl aan de zuidzijde voornamelijk rechthoekige kisten zijn aangetroffen. Alle kisten waren voorzien van zes handgrepen en zes kistsluitingen in de vorm van kruizen. De kisten aan de oostelijke kant van de zuidelijke helft van het plangebied waren voorzien van een plastic laag tussen het hout en de bekleding van de kist.

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek	5
1.2 Afbakening onderzoeksgebied	5
1.3 Administratieve gegevens	6
2 Voorgaand onderzoek en verwachting	8
2.1 Resultaten voorgaand onderzoek	8
2.2 Archeologische verwachting	9
2.3 Selectiebesluit	10
3 Doel van het onderzoek	11
3.1 Doel van het onderzoek en motivatie	11
3.2 Onderzoeksvragen uit het PvE	11
4 Methoden	12
4.1 Onderzoeksmethodiek	12
5 Landschap en bodem	15
5.1 Geologie en geomorfologie	15
6 Archeologie	16
6.1 Sporen en structuren	16
6.2 Vondsten	21
6.3 Synthese	24
7 Onderzoeksvragen en conclusie	25
Literatuur en bronnen	26
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	27
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	28
BIJLAGE 3 Sporenlijst	29
BIJLAGE 4 Vondstenlijst	34
BIJLAGE 5 Opgravingsvlakken; Puttenoverzicht met alle sporen	35
BIJLAGE 6 Profieltekening	39

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

In het najaar van 2023 is op het terrein van het voormalige klooster De Goede Herder/Huize Alexandra een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij een begraafplaats van dit klooster is aangetroffen. Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd om vast te stellen of de graven van deze begraafplaats allemaal wel geruimd zouden zijn.

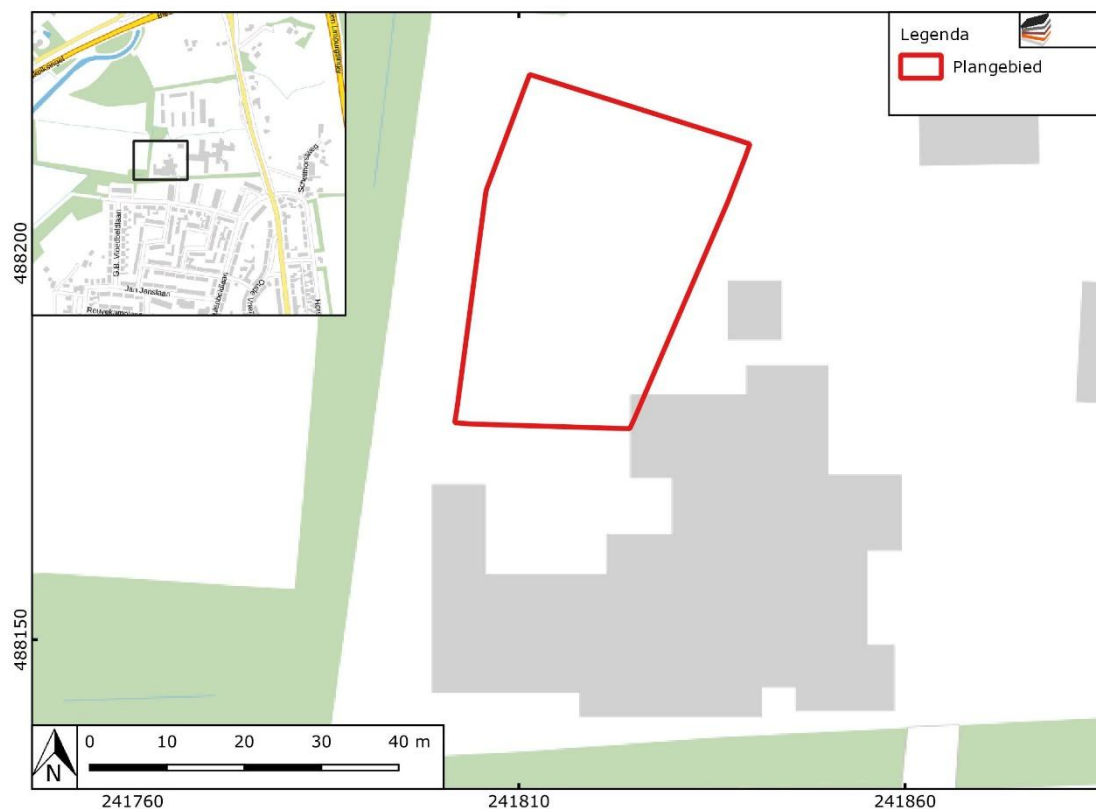
Volgend op dit archeologisch onderzoek heeft Het Oversticht vanaf januari 2024 in samenwerking met de Overijssellacademie een archiefonderzoek uitgevoerd om op basis van geschreven bronnen te achterhalen wie op deze begraafplaats begraven zijn en wat er gedurende de afgelopen decennia met de begraafplaats is gebeurd.

Uit het archiefonderzoek is gebleken dat het klooster De Goede Herder een register heeft bijgehouden waarin 218 personen zijn opgenomen die tussen 1881 en 1980 op de begraafplaats begraven zijn. Na het vertrek van de Zusters van de Goede Herder lijkt het toezicht op de begraafplaats niet voldoende te zijn geweest. In de jaren '80 is de begraafplaats bovengronds geruimd en getuigen spreken van meerdere momenten waarin ook graven zijn geruimd. In 1997 geeft de congregatie zelf opdracht tot ruiming van 218 personen. Uit het archeologisch proefsleuvenonderzoek is gebleken dat deze ruiming niet volledig is uitgevoerd en er nog menselijke resten in het terrein aanwezig zijn. Het is niet duidelijk geworden hoe dit zo heeft kunnen gebeuren.

De gemeente Almelo heeft besloten tot ruiming van de resterende graven over te gaan, mede omdat de gemeente Almelo voornemens is de locatie te ontwikkelen. Daarbij is besloten om het ruimen van de graven te laten plaatsvinden onder archeologische begeleiding en met fysisch antropologisch onderzoek inclusief DNA-bemonstering. Na afronding van het (veld)onderzoek zullen de menselijke resten naar een laatste rustplaats worden overgebracht.

1.2 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied betreft de voormalige begraafplaats van het klooster de Goede Herder. Deze begraafplaats is enige tijd als een afzonderlijk kadastraal perceel aangeduid geweest. Controle aan de hand van onder andere luchtfoto's heeft laten zien dat de dit kadastrale perceel goed overeen lijkt te komen met de begrenzing van de begraafplaats. De omvang van de begraafplaats bedraagt circa 1000 m².

Figuur 1. Ligging van de begraafplaats.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Overijssel
Gemeente	Almelo
Plaats	Almelo
Toponiem	Huize Alexandra
Kadastrale perceelnummer(s) ¹	AML01-K-3219 en ALML01-K-3218
Laagland Archeologie projectnummer	ALHU241
Datum conceptrapportage	17-12-1964
Datum definitief rapport	4-3-2025
XY-coördinaten	241802/488180
	241806/ 488208
	241813/488219
	241834/488213
Kaartblad	28E
Oppervlakte/lengte plangebied	1000 m2

¹ kadastralekaart.com

Datering	NTL-Recent
Complextype	Christelijk/joodse begraafplaats
Onderzoeksmeldingsnr	5644634100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	5457224100
Type onderzoek	Archeologische begeleiding
uitvoeringsperiode	Deelproces 1: September 2024 Deelproces 2: September – oktober 2024 Deelproces 3: n.v.t. Deelproces 4: December 2024 Deelproces 5: na definitief rapport
Opdrachtgever	Gemeente Almelo
	contactpersoon: M. Weerink
Bevoegde overheid	Gemeente Almelo
Goedkeuring bevoegde overheid	21-2-2025
Adviseur namens bevoegde overheid	E. Kaptijn
Beheer documentatie	E-depot voor de Nederlandse Archeologie Archief Laagland archeologie BV Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Overijssel
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F-G 7602 RG Almelo 06 - 49 88 34 03
Projectleider	Hans Oude Rengerink Hans.ouderengerink@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

HOOFDSTUK 2 VOORGAAND ONDERZOEK EN VERWACHTING

2.1 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In het najaar van 2023 is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Dit proefsleuvenonderzoek had als doel om vast te stellen in hoeverre de begraafplaats van het voormalig klooster De Goede Herder was geruimd. Vastgesteld is dat dit slechts in beperkte mate het geval bleek te zijn. Naar aanleiding hiervan heeft Het Oversticht vanaf januari 2024 in samenwerking met de Overijsselacademie een archiefonderzoek² uitgevoerd om feitelijk te achterhalen wie op deze begraafplaats begraven zijn en wat er gedurende de afgelopen decennia met de begraafplaats is gebeurd. Hieronder zullen de meest relevante delen van dit onderzoek kort worden beschreven.

Historie

In 1876 werd de grond binnen het plangebied gekocht door de kloosterorde De Goede Herder. Zij stichtten hier een klooster en een meisjesopvang. In november 1881 wordt er een begraafplaats opgericht bij het klooster. De moederoverste houdt in een boekje bij wie er is overleden, op welke datum, de positie van de overledenen (rector, zuster of verpleegde) en op welke plek deze persoon is begraven. In het begin wordt de locatie van het graf slechts zeer globaal beschreven. Het oriëntatiepunt is een groot kruis midden op de begraafplaats. In 1919 wordt de begraafplaats uitgebreid. Met deze uitbreiding werd ook het kruis verplaatst. Volgens het overgebleven boekje van de moederoverste zijn er in totaal 218 personen op de begraafplaats begraven. Op 27 januari 1980 overlijdt Maria Josephina Dopp. Zij is de laatste persoon die op de begraafplaats is begraven.

In 1987 wisselt het kerkhof van eigenaar. In de akte staat beschreven dat het niet toegestaan is om op de begraafplaats nog te begraven. In 1988 of 1989 krijgt de tuinman de opdracht op de begraafplaats bovengronds te ruimen. Hierbij worden 60 tot 70 kruizen verwijderd.

Rond 1997 besluit het bestuur van het Provinciaal Zusters van De Goede Herder om de stoffelijke resten uit Almelo over te brengen naar Bloemendaal. De grafruimer graaft met een graafmachine tot 1,30 meter diepte het aangewezen terrein af. De grond wordt gezeefd en de stoffelijke resten worden in een big bag bewaard. Omdat de hoeveelheid gevonden stoffelijke resten veel kleiner is dan verwacht zou mogen worden van de 218 graven besluit de ondernemer ook buiten het aangewezen gebied te graven. Dit gebeurde ook omdat het niet helemaal duidelijk was waar de voormalige begraafplaats gelegen had. In Bloemendaal was men ook verbaast over de geringe hoeveelheid stoffelijke resten die werden aangeleverd voor de herbegraving. Er is toen niet verder onderzocht wie er werden begraven en hoeveel personen het waren.

² Dinkla en Krijnsen 2024.

In 2013 vindt een grondruil plaats. Een van de stukken grond betreft het voormalige kerkhof. De gemeente krijgt van Stichting Horizon (de eigenaar op dat moment) ongeveer de helft van dat perceel (538 m²). Bij de transactie wordt expliciet melding gemaakt van het beding uit 1987: de verplichting om 'zolang het kerkhof blijft bestaan' het in goede staat te houden in overleg met de congregatie.

De voorgeschiedenis, voorafgaande aan het historische onderzoek van Het Oversticht, was nog niet bekend bij onder andere de Gemeente Almelo. Wanneer omroep VPRO bij de gemeente Almelo de begraafplaats ter sprake brengt, waarvan op het terrein aan de Vriezenveenseweg geen spoor meer te vinden is, besluit de gemeente Almelo dan ook om Laagland Archeologie een inventariserend veldonderzoek te laten verrichten. Hiervoor zijn drie proefsleuven gegraven. Hierbij worden verschillende graven aangetroffen waarin nog skeletmateriaal aanwezig is. Het proefsleuvenonderzoek bevestigt wat op dat moment al wordt vermoed, namelijk dat de officiële ruiming van 1997, in opdracht van de Zuster van De Goede Herder, niet zorgvuldig is gebeurd.

2.2 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van het voorgaande onderzoek is er in het PvE een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Datering

Tussen 1881 en januari 1980.

Complextype

Het betreft een katholieke kloosterbegraafplaats waar zowel leden van de kloosterorde als verzorgden werden begraven.

Omvang

Ongeveer 1000 m².

Diepteligging

Op basis van het proefsleuvenonderzoek ligt het archeologische niveau op een diepte tussen circa 0,8 m onder maaiveld.

Gaafheid en conservering

Gezien de geringe ouderdom zijn veel resten in relatief goede staat ondanks de ligging in het dekzand. Wel hebben de graafwerkzaamheden uitgevoerd tijdens de ruiming van 1997 of tijdens eerdere of latere werkzaamheden sommige graven gedeeltelijk verstoord.

Locatie

Uit historisch bronnen is naar voren gekomen dat de begraafplaats een eigen kadastraal perceel had (nr. 2183).

Uiterlijke kenmerken

In proefsleuvenonderzoek zijn zowel subrecente sporen van vergraving met een graafmachines aangetroffen als resten van grafkisten met skeletresten. De verwachting is dat in de rest van het perceel, buiten de proefsleuven, dit patroon zich voortzet en meer begravingen zullen worden aangetroffen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek is in een aantal gevallen vastgesteld dat de aangetroffen grafkist nog menselijk skeletmateriaal bevat. In andere gevallen is een lege kist aangetroffen.

Mogelijke verstoringen

De ruiming uit 1997 zal enige verstoringen te binnen de begraafplaats hebben achtergelaten.

2.3 SELECTIEBESLUIT

De gemeente Almelo heeft besloten tot ruiming van de resterende graven over te gaan, mede omdat de gemeente Almelo voornemens is de locatie te ontwikkelen. Daarbij is besloten om het ruimen van de graven te laten plaatsvinden onder archeologische begeleiding. De opgegraven stoffelijke resten dienen na de berging ervan door een fysisch antropoloog onderzocht te worden en er dienen DNA-monsters genomen te worden die voor eventueel toekomstig onderzoek beschikbaar blijven.

HOOFDSTUK 3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

3.1 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN MOTIVATIE

Het doel van het onderzoek is om de nog aanwezige te graven ruimen onder archeologische begeleiding, de stoffelijke resten te bergen en voor fysisch antropologisch onderzoek en DNA-bemonstering beschikbaar te stellen.³

3.2 ONDERZOEKSVRAGEN UIT HET PVE

Voor het huidige onderzoek gelden de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoeveel ongeruimde graven zijn nog aanwezig binnen het terrein van de voormalige begraafplaats?
2. Zijn de aangetroffen graven te koppelen aan het dodenboekje?
3. Is een identiteit te koppelen aan de aangetroffen begravingen middels de locaties zoals die genoemd zijn in het register van de begraafplaats?
4. Zijn er afwijkingen aan te wijzen ten aanzien van de geregistreerde graven in het dodenboekje.
5. Zijn er graven aanwezig die niet zijn geregistreerd in het dodenboekje?
6. Is er sprake van perimortem trauma of andere pathologieën die in verband kunnen worden gebracht met de doodsoorzaak?

³ Kaptijn en Satijn 2024.

HOOFDSTUK 4 METHODEN

4.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

De begraafplaats heeft een oppervlak van ca. 1000 m². Hoewel dit wel de voorkeur had, kon vanwege de beperkte ruimte het hele vlak niet in één keer opengelegd worden. Er was rondom te weinig ruimte voor het uitleggen van de uitkomende grond. Er zijn daarom twee opgravingsputten aangelegd in plaats van één put die de volledige begraafplaats zou omvatten.

Op basis van de reconstructie van de indeling van de begraafplaats is de grens van de twee putten gelegd in het middenpad. Het vlak is aangelegd op het niveau waar de kistkruisjes zichtbaar waren. Dit was vaak enkele tientallen centimeters in de C-horizont. Oorspronkelijk was de strategie om het vlak aan te leggen op het niveau van de kistdeksels. In het veld bleek dat het hout van de kistdeksels vaak slecht was of al volledig was vergaan. De kruisjes die boven op de kist hebben gestaan waren nog wel goed aanwezig. Het vlak is aangelegd met een mobiele graafmachine met een gladde afwerkbak. Voor het onderzoek is een machinist ingehuurd met veel ervaring met archeologisch onderzoek en die ook bij het voorgaande proefsleuvenonderzoek betrokken was.

De opgelegde vlakken met de zichtbare grafkuilen werden na de aanleg afgedekt met zwart landbouwplastic en bij het ruimen van de stoffelijke resten is er gebruik gemaakt van partytenten.

Het vlak en alle sporen zijn in het Rijksdriehoekstelsel (RD) ingemeten met behulp van een GPS. Hoogtemetingen zijn om de drie meter genomen. Na de aanleg van het vlak zijn er met behulp van een drone overzichtsfoto's gemaakt. De aangetroffen graven zijn voorzien van een uniek spoornummer. De overige sporen hebben een spoornummer vanaf spoornummer 300 toegewezen gekregen.

Door de begravingen rudimentair bloot te leggen werd de locatie van de botten duidelijk inzichtelijk en konden deze op de meest efficiënte manier worden verzameld. In het belang van het nemen van de DNA-monster zijn er tijdens het vrij leggen van het skelet handschoenen gedragen. De boven- en onderkaak werden niet blootgelegd maar tijdens het lichten afzonderlijk verzameld. Bij het lichten van de schedel werd een mondkapje gedragen. De schedels werden met zoveel mogelijk aanhangende grond in een plastic emmer gedaan. Op de locatie van de handen en voeten is de grond uitgezeefd om zeker te zijn dat alle kleine botten worden verzameld. Alle skeletten werden afgespoeld met leidingwater en opgeslagen in een depot op locatie opgeslagen. Hier vond ook het specialistisch onderzoek plaats. Tijdens het onderzoek was er een intensieve samenwerking met de fysisch antropoloog en maakte deze deel uit van het opgravingsteam. De resultaten van het fysisch antropologisch onderzoek worden niet in dit rapport beschreven maar in een separaat rapport gepresenteerd.

Afbeelding 1. Opslag gewassen botmateriaal en schedels verpakt in een plastic emmer.

Afbeelding 2. DNA-monsters worden genomen tijdens het specialistische onderzoek.

Bij het blootleggen en lichten van de skeletresten is er gelet op sporen die wijzen op een niet natuurlijke doodsoorzaak. De fysisch antropoloog was bijna constant op de locatie bezig met het specialistisch onderzoek en was ook beschikbaar voor eventuele vragen.⁴ De afspraak was dat bij iedere onregelmatigheid er contact zou worden opgenomen met de regioarcheoloog die zou overleggen met de betrokken partijen waaronder de officier van justitie en de gemeente Almelo.

Conform het PvE zijn alle overige vondsten verzameld onder één vondstnummer. Het materiaal is niet gedetermineerd maar van een selectie van de vondsten zijn foto's gemaakt. Het vondstmateriaal zal samen met de stoffelijke resten worden meegegeven in de laatste rustplaats. In het veld is besloten om niet vergankelijke kledingresten van polyester, nylon en stukken plastic samen met het hout van de kisten te verwijderen.⁵

⁴ Dit onderzoek is een apart rapport en wordt niet opgenomen in dit rapport.

⁵ Dit omdat het om milieutechnische redenen niet wenselijk is om deze stoffen te worden herbegraven.

Afbeelding 3. De afvalcontainer voor het kisthout.

Tijdens het veldwerk is er intensief contact geweest tussen het veldteam, de gemeente Almelo en de regioarcheoloog. Op het moment dat een deel van het vlak open lag is er met de regioarcheoloog bekeken of de locatie van de graven overeenkwamen met de reconstructie.

Tijdens het veldwerk bleek de hele begraafplaats enkele meters meer naar het noorden te hebben gelegen dan oorspronkelijk gedacht. De put is aan deze zijde uitgebreid. De put is zo aangelegd dat aan alle zijden een strook van 2 meter vrij was van begravingen. Om te controleren of er echt geen begravingen meer aanwezig waren zijn er drie proefsleuven aangelegd. Aan de zuid en westzijde van de oude begraafplaats is een greppel aangetroffen. Deze greppel begrenste de begraafplaats. Op verzoek van de gemeente Almelo is ook buiten deze greppel een zone van vier meter opgegraven om te controleren of daar geen begravingen aanwezig waren.

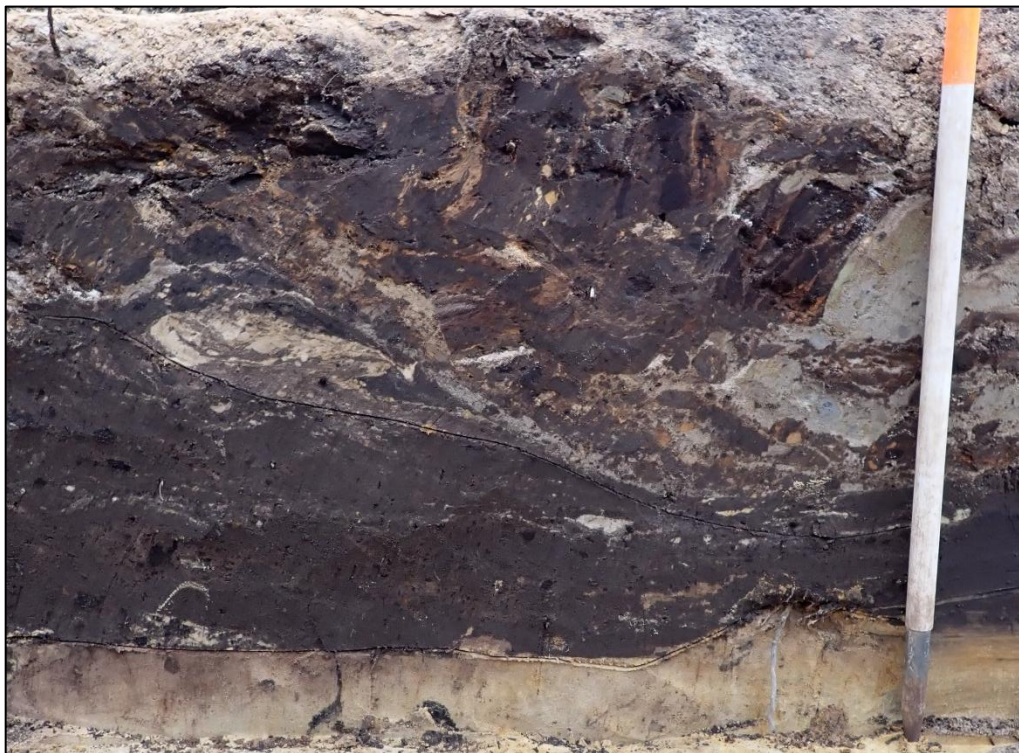
Tijdens het veldwerk zijn er veel verstoringen waargenomen. Een groot deel hiervan is waarschijnlijk veroorzaakt bij de ruiming van 1997. Nadat alle graven rondom de verstoringen waren gelicht is er met de graafmachine laagsgewijs verdiept tot onder de verstoringen. Onder enkele van de verstoringen zijn nog enkele graven aangetroffen. Vermoedelijk is hier tijdens de ruiming niet diep genoeg afgegraven waardoor deze begravingen zijn gemist.

Om inzicht te krijgen in de bodemopbouw is één profiel aangelegd en bodemkundig beschreven en gedocumenteerd (getekend op schaal 1: 20 en gefotografeerd).

5 LANDSCHAP EN BODEM

5.1 GEOLOGIE EN GEOMORFOLOGIE

Om enig inzicht te krijgen in de bodemopbouw is er één profiel aangelegd en beschreven. De bodemopbouw bestaat uit een recent verstoord pakket met daaronder een restant van een recente bouwvoor. De recente bouwvoor bestaat uit donkergrijs en donkerbruin gevlekt matig humeus zand. Hieronder was direct de C-horizont aanwezig. De C-horizont bestond uit geel en oranje gevlekt zwak siltig zand met enkele ijzerinspoelingsvlekken. Dit is geïnterpreteerd als dekzand.

Afbeelding 4. Profielfoto van profiel 101.

6 ARCHEOLOGIE

6.1 SPOREN EN STRUCTUREN

Tijdens het veldonderzoek zijn 134 graven aangetroffen, twee greppels en een natuurlijke verstoring. Dit onderzoek had tot doel om de aanwezige begravingen te verwijderen en om de vergelijking te maken tussen de nog aanwezige begravingen en het register van de begraafplaats.

De twee aangetroffen greppels liggen om de oudste begravingen heen. Het lijkt er op dat deze greppels zijn aangelegd voor de afbakening van het oude deel van de begraafplaats. Op de luchtfoto van 1963 is op deze locatie een heg zichtbaar (zie *Afbeelding 5*). Het is dan ook aannemelijk dat de greppel is gegraven om deze heg te planten. De haag die het nieuwe deel van de begraafplaats heeft afgebakend is ook in een sleuf ingegraven. Sporen van deze haag zijn als recente verstoringen aangemerkt vanwege de aanwezigheid van kunststof in dit spoor.

Afbeelding 5. Detailopname van de luchtfoto uit 1963 met daarop de begraafplaats met zichtbare haag. Bron: Oude Rengerink 2023, 10.

In Afbeelding 9 is een overzicht van de aangetroffen sporen weergegeven. Deze zijn afgebeeld zonder spoornummers om een beter overzicht te geven. Een alle sporen kaart (ASK) met spoornummers is weergegeven in bijlage 5.

In Afbeelding 9 is te zien dat er drie clusters met begravingen zijn. Aan de noord- en zuidzijde van het opgegraven terrein zijn twee duidelijke concentraties met begravingen zichtbaar. In het midden van het terrein zijn tussen de verstoringen nog enkele begravingen aanwezig. De verstoringen zijn vermoedelijk allemaal het resultaat van één of meerdere ruiming. Hierbij zijn voornamelijk de graven midden in het de begraafplaats en aan de noordoost- en zuidoostzijde geruimd. De randen van de begraafplaats aan de noord- en zuidzijde bleken grote delen van de graven niet geruimd te zijn, zoals voorafgaand aan het onderzoek al was vastgesteld. Ook onder de door ruiming veroorzaakte verstoringen kwamen nog enkele begravingen tevoorschijn. De uitgevoerde ruiming hebben dus niet de hele begraafplaats omvat en zijn ook op verschillende plekken niet diep genoeg uitgevoerd.

In het veld is al vastgesteld dat de locatie van de graven voor een groot deel overeenkomt met de in het begrafenisboekje beschreven locaties. In hoeverre deze daadwerkelijk overeenkomen kan in dit rapport geen harde uitspraken worden gedaan. Aan de hand van de resultaten van het veldwerk en het fysisch antropologisch⁶ zal door het Oversticht een analyse worden uitgevoerd om antwoord te geven op de gestelde onderzoeksvragen. Het doel van deze rapportage is om de resultaten van het veldonderzoek zo objectief mogelijk te presenteren.

In alle graven lagen de stoffelijke resten in een houten kist voorzien van zes handgrepen en zes kistsluitingen in de vorm van kruizen (zie Afbeelding 6). Aan de noordzijde van de begraafplaats waren vooral trapezium-vormige kisten aanwezig terwijl aan de zuidzijde rechthoekige kisten aanwezig waren. Deze verandering in kistvorm heeft met de tijd van de begraving te maken. De conservering van het hout varieerde vrij sterk. Aan de noordzijde waar de oudste begravingen aanwezig waren was het hout veelal sterk vermolmd. Aan de zuidzijde, waar de meer recente begravingen aanwezig waren, was het hout nog vrij goed. Waar exact de scheidslijn lag tussen de oude fase van de begraafplaats en de nieuwere is door het grootte aantal verstoringen in het middendeel niet te zeggen. De kisten waarvan de deksel nog aanwezig was, al dan niet ingestort, waren merendeels voorzien van een houten kruis (zie Afbeelding 8). Met uitzondering van één begraving waar een metalen kruis op de deksel had gelegen (zie Afbeelding 7). Van dit graf (s30) was het deksel al volledig vergaan en was het overige hout sterk vermolmd. Alleen het hout onder het metalen kruis was nog aanwezig. De meest recente kisten waren voorzien van een kunststof laag met daaroverheen een stoffenbekleding. De kwaliteit van het bot daarentegen was vrij slecht. Veel van de kleinere botten waren al vergaan. Ook de grote botten waren matig tot zeer slecht geconserveerd. Veel van de botten braken of verkrumelden bij het lichten. De botten van de handen waren vaak beter geconserveerd doordat veel van de begraven individuen een rozenkrans vasthadden. Het metaal had een gunstige werking op de conservering van de botten die het aanraakte. Ook bij de meest jonge graven was de kwaliteit van het bot vrij slecht. Mogelijk speelt de aanwezigheid van de kunststoflaag in de grafkisten hierbij een rol.

In een aantal van de graven is geen bot aangetroffen. Bij de graven waarvan het grootste deel was verstoord kan er worden uitgegaan dat deze graven zijn geruimd waarbij een deel van de kist is achter gebleven. Bij de graven waarvan het hele graf of grote delen van het graf nog aanwezig was is deze aannamen minderstellig aan te nemen. Hier kan het gaan om een geruimd graf waarbij de kist niet is verwijderd maar ook kan het zijn dat de kwaliteit van het bot zo slecht was dat dit niet bewaard is gebleven. Gezien de slechte conservering van veel van het botmateriaal is dit ook zeer aannemelijk.

Alle graven waren oost-west georiënteerd en lagen in vrijwel rechte lijnen. Door de grote mate van verstoringen zijn veel van de rijen lastig te herkennen. Ook lijken sommige graven niet lekker in de rij te liggen zoals de sporen 17 en 107. Ook valt het op dat de afstand tussen de graven vooral aan de noordzijde (het oudere deel) wisselend is terwijl de afstanden tussen de rijden aan de zuidzijde (het nieuwere deel) consistentere waren.

⁶ Beide worden in aparte rapportages gepresenteerd.

De handen waren op de buik gevouwen. Veel van de begravenen hadden een rozenkrans in de handen mee gekregen. Deze rozenkransen varieerden van simpele houtenkralen en touw tot porseleinen kralen aan metalen oogjes. Daarnaast waren sommige voorzien van alleen een kruis of crucifixen en ander van één of meerdere pelgrimspenningen. Ook waren er verschillende individuen begraven met kunstgebit en viel het op dat enkele een kunstheup hadden gehad tijdens hun leven.

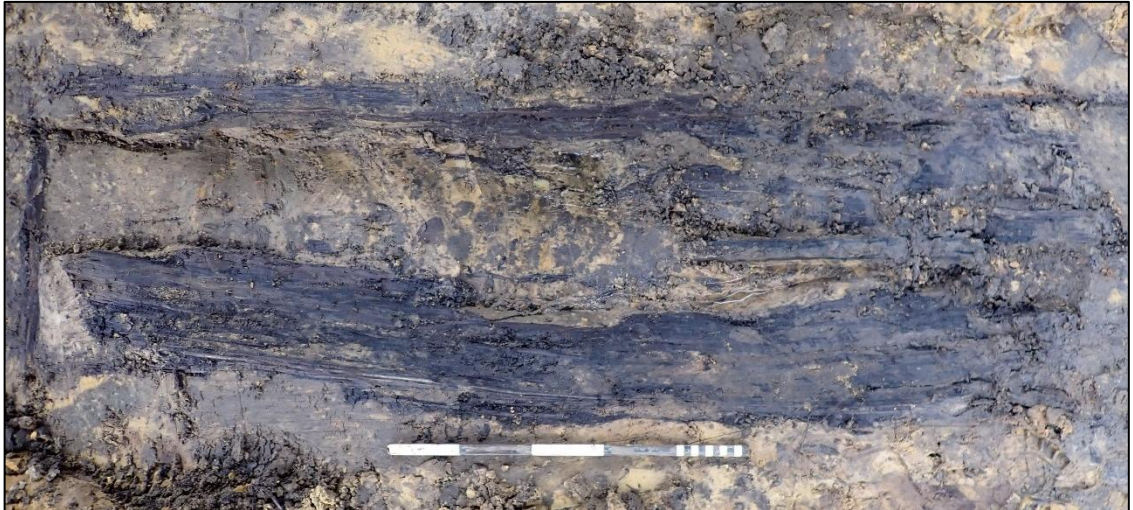
Het betreft hier alleemaal enkele begravingen met uitzondering van de twee meest westelijke rijen aan de noordzijde van de begraafplaats. Hier zijn twee rijen met elkaar oversnijdende begravingen aangetroffen. Op basis van een reconstructie van het begrafenisboekje werden deze hier ook verwacht. Hier zijn de oudste begravingen aangetroffen in trapeziumvormige grafkuilen die waren doorgraven door latere rechthoekige grafkuilen. Op basis van de bronnen zouden de oudste graven uit de periode 1880 tot 1890 dateren en de jongste begravingen uit de periode 1941 tot 1953. Deze jongere begravingen zouden op basis van getuigenverklaringen tbc-patiënten zijn, al kunnen daar op basis van het veldwerk geen uitspraken over worden gedaan.

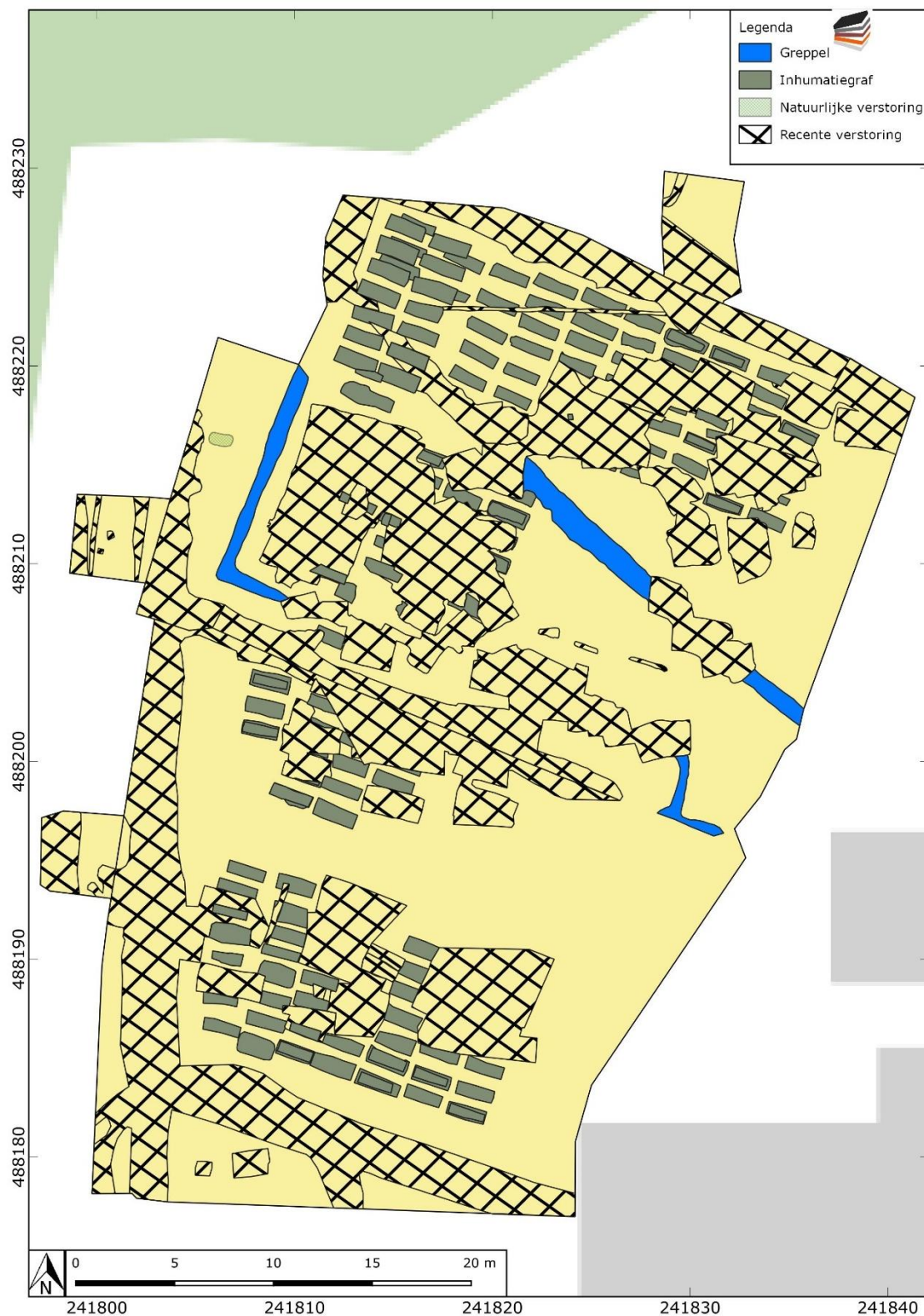
Afbeelding 6. Wand van de kist met kistsluitingen in de vorm van kruizen.

Afbeelding 7. Het aangetroffen metalen kruis op graf s30.

Afbeelding 8. Begraving met deels intacte kistdeksel met restant van een houten kruis (s122).

Afbeelding 9. Overzicht van de aangetroffen sporen zonder spoornummers. De alle sporen kaart met spoornummers staat weergegeven in bijlage 5.

6.2 VONDSTEN

Conform het PvE zijn alle aangetroffen vondsten in het veld onder één vondstnummer verzameld. In overleg met het bevoegd gezag is besloten dat een uitgebreide tellijst geen toegevoegde waarde had. Het grootste deel van het vondstmateriaal bestond uit kisthengsels en kistsluitingen. Er kwamen twee typen kisthengsels voornamelijk zeer eenvoudige en meer gedecoreerde hengsels. De eenvoudige kisthengsels (zie Afbeelding 11) kwamen vooral voor bij de oudste graven en de meer gedecoreerde hengsels (zie Afbeelding 10) bij de jongere begravingen. Ook van de kistsluitingen waren twee varianten waarbij een een slank en een forser model voorkomen. Het slankere model was het meest voorkomende model.

Vrijwel in ieder graf is een rozenkrans in de handen meegegeven. Deze varieerde van simpele houten kralen en touw tot porseleinen kralen en metaal. Ook waren sommige rozenkransen voorzien van beschermheiligen of pelgrimspenningen en anderen alleen van een kruis of crucifix. De variatie in de rozenkransen komt waarschijnlijk omdat deze persoonlijk eigendom waren van de overledenen en niet door het klooster werden verstrekt voor de begrafenis.

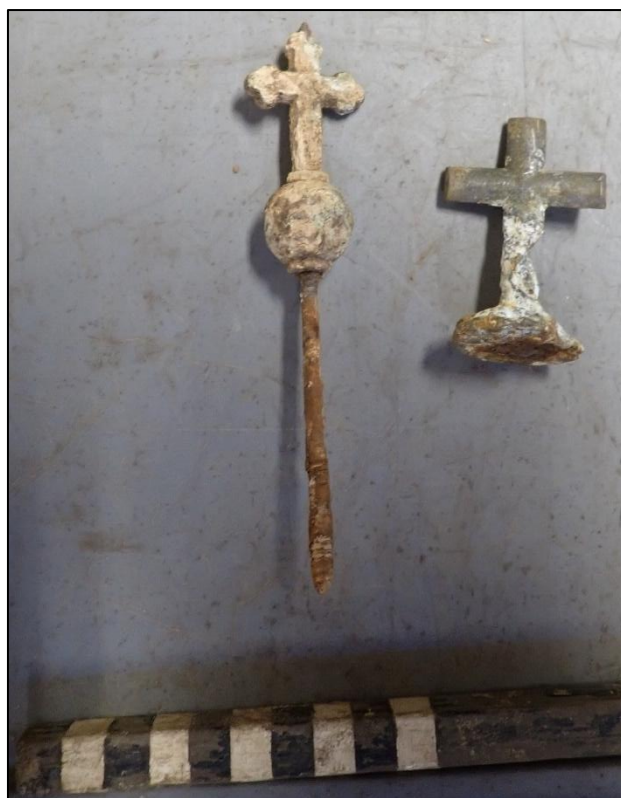
Geconcludeerd kan worden dat in de kisten een grote mate van uniformiteit was waarbij de ongedecoreerde kisthengsels bij de oudere graven werden aangetroffen en de gedecoreerde kisthengsels bij de jongere graven. In de kistsluitingen was hier een minder duidelijk patroon in waargenomen.

Afbeelding 10. Gedecoreerd kisthengsel.

Afbeelding 11. Ongedecoreerd kisthengsel.

Afbeelding 12. De twee modellen kistssluitingen.

Afbeelding 13. Voorbeeld van een aangetroffen rozenkrans.

6.3 SYNTHESE

Het uitgevoerde veldwerk wijkt af van reguliere archeologische onderzoeken. Het doel van het onderhavige onderzoek was het zorgvuldig ruimen en objectief registreren van de nog aanwezige graven om in staat te zijn de registratie van de begraafplaats te vergelijken met de ongeruimde resten in de bodem. Deze graven zijn ingemeten en de aanwezige stoffelijke resten zijn zorgvuldig geborgen.

De graven waren allemaal oost-west georiënteerd. Aan de noordzijde van de begraafplaats zijn voornamelijk trapeziumvormige kisten aangetroffen terwijl aan de zuidzijde voornamelijk rechthoekige kisten zijn aangetroffen. Alle kisten waren voorzien van zes handgrepen en zes kistsluitingen in de vorm van kruizen. Van beide waren er twee typen waarbij het in het veld al opviel dat het eerste (meer simplistische type) vooral voorkwam aan de noordzijde van het plangebied. De kisten aan de oostelijke kant van de zuidelijke helft van het plangebied waren voorzien van een plastic laag tussen het hout en de bekleding van de kist. Van sommige van de kisten was de deksel nog aanwezig en hierop heeft een houten kruis gelegen. Ook bij sommige graven waar het kistdeksel al was vergaan was het houten kruis nog aanwezig, met uitzondering van één spoor waar een metalen kruis op de kist was bevestigd.

Gedurende het veldwerk zijn de bevindingen steeds vergeleken met de eerste reconstructie van de uitleg van de begraafplaats die door het Oversticht is opgesteld. Het lijkt er sterk op dat de aangetroffen blokken van graven zeer goed overeenkomen met de beschrijving in het begravingsboekje. De oudste graven liggen aan de noordzijde en de jongste begravingen aan de zuidzijde. Dit komt overeen met de aangetroffen begravingen met plastic in de kist of de aanwezigheid van kledingresten van polyester, nylon of andere kunststofvezels. In hoeverre deze daadwerkelijk overeenkomen wordt onderzocht door de resultaten van het veldwerk en het specialistisch onderzoek te vergelijken met de data uit het begrafenisboekje en het historische onderzoek. Deze resultaten worden nog in een ander rapport gepresenteerd.

HOOFDSTUK 7 ONDERZOEKSVRAGEN EN CONCLUSIE

1. *Hoeveel ongeruimde graven zijn nog aanwezig binnen het terrein van de voormalige begraafplaats?*

In totaal zijn er nu 134 graven gevonden. Deze bestonden uit 127 afzonderlijke graven en zeven maal los botmateriaal. Dit losse botmateriaal is aan de noordzijde aangetroffen in enkele van de latere graven of bestaat uit losse schedels die zijn aangetroffen in de verstoringen.

2. *Zijn de aangetroffen graven te koppelen aan het dodenboekje?*
3. *Is een identiteit te koppelen aan de aangetroffen begravingen middels de locaties zoals die genoemd zijn in het register van de begraafplaats?*
4. *Zijn er afwijkingen aan te wijzen ten aanzien van de geregistreerde graven in het dodenboekje?*
5. *Zijn er graven aanwezig die niet zijn geregistreerd in het dodenboekje?*

Bovenstaande onderzoeksvragen zullen worden beantwoordt in de analyse van de gegevens van het veldwerk (deze rapportage), het specialistisch onderzoek en het historische onderzoek.

6. *Is er sprake van perimortem trauma of andere pathologieën die in verband kunnen worden gebracht met de doodsoorzaak?*

Deze onderzoeksvraag zal aan de hand van het specialistisch onderzoek moeten worden beantwoord.

Literatuur en bronnen

Dinkla, K., en M. Krijnsen 2024. *Het vergeten kloosterkerkhof. Historisch onderzoek naar de voormalige begraafplaats van de Zusters van De Goede Herder in Almelo (1881-2023)*, in Vissinga 2024.

Kaptijn, E. en O. Satijn, 2024. *Programma van Eisen Huizen Alexandra – begraafplaats klooster de goede herder Archeologische begeleiding – variant opgraven (protocol 4004)*, Zwolle.

Keurhorst, I.C., 2024. *Plan van aanpak AB-protocol 4004 Opgraven Plangebied: Huize Alexandra, Almelo, Almelo*.

SIKB, 2018. Inventariserend Veldonderzoek (Landbodems) (Field Survey IVO (soil) Protocol 4003. SIKB 2018. Gouda.

Oude Rengerink, J.A.M., 2023. *Programma van Eisen Inventariserend veldonderzoek – proefsleuven, Huize Alexandra te Almelo, gemeente Almelo (OV)*, Almelo.

Vissinga, A., 2024. *Onderzoek kloosterbegraving Huize Alexandra*, Zwolle.

www.deventersysteem.nl

www.hisgis.nl

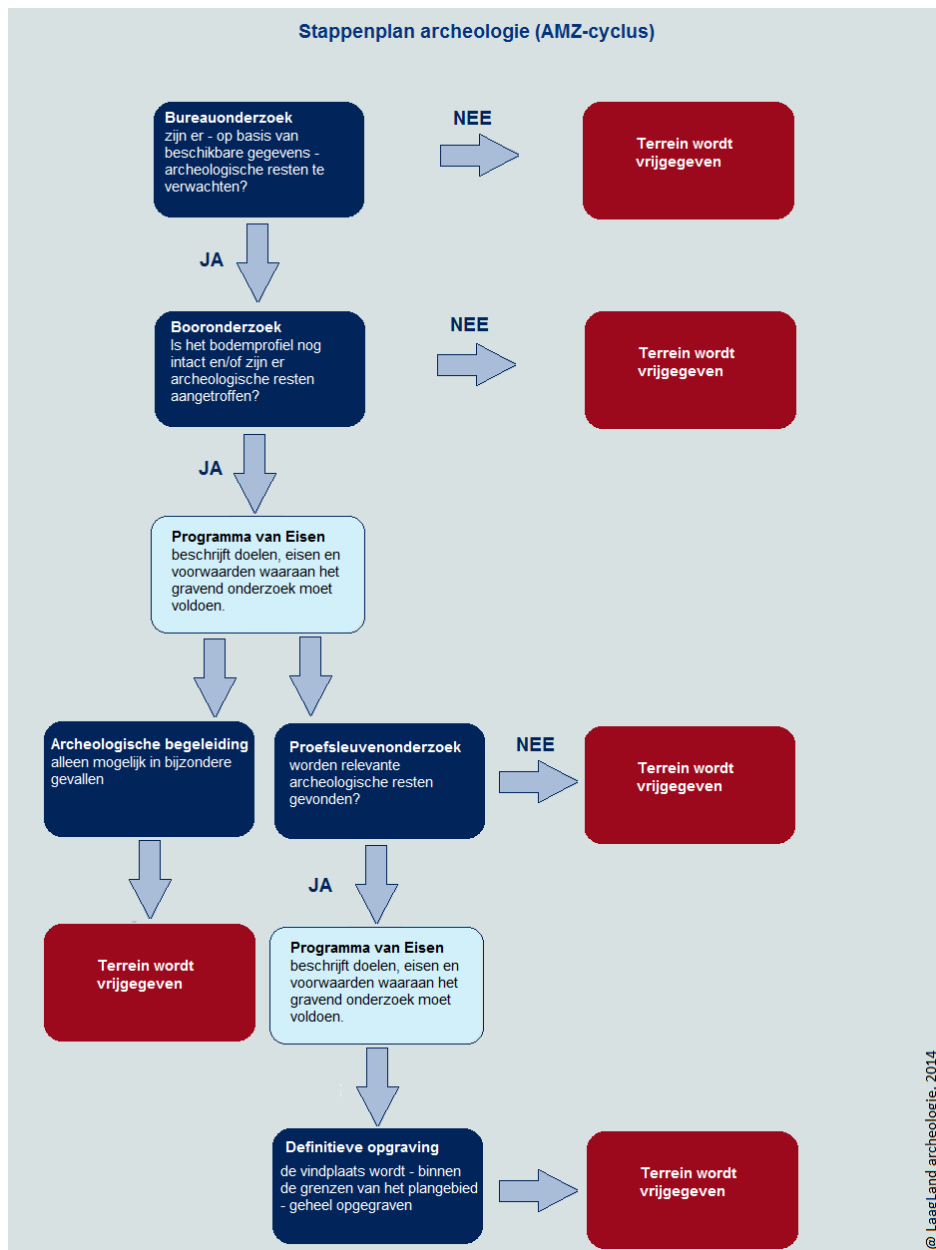
Gebruikte kaarten

Topografische kaart, schaal 1:10.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 3-12-2024.

Lijst van afbeeldingen

Afbeelding 1. Opslag gewassen botmateriaal en schedels verpakt in een plastic emmer.	13
Afbeelding 2. DNA-monsters worden genomen tijdens het specialistische onderzoek.	13
Afbeelding 3. De afvalcontainer voor het kisthout.	14
Afbeelding 4. Profielfoto van profiel 101.	15
Afbeelding 5. Detailopnamen van de luchtfoto uit 1963 met daarop de begraafplaats met zichtbare haag. Bron: Oude Rengerink 2023, 10.	16
Afbeelding 6. Wand van de kist met kistsluitingen in de vorm van kruizen.	18
Afbeelding 7. Het aangetroffen metalen kruis op graf s30.	18
Afbeelding 8. Begraving met deels intacte kistdeksel met restant van een houten kruis (s122).	19
Afbeelding 9. Overzicht van de aangetroffen sporen zonder spoornummers. De alle sporen kaart met spoornummers staat weergegeven in bijlagen 5.	20
Afbeelding 10. Gedecoreerd kisthengsel.	21
Afbeelding 11. Ongedecoreerd kisthengsel.	22
Afbeelding 12. De twee modellen kistsluitingen.	22
Afbeelding 13. Voorbeeld van een aangetroffen rozenkrans.	23

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden			Datering	
Nieuwe tijd		C	1795	
		B		1650
		A		1500
Middeleeuwen		Laat	1250	
		Vol	1050	
		vroeg	Ottoons	900
			Karolingisch	725
			Merovingisch	450
Romeinse tijd		Laat	270	
		Midden	70 na Chr.	
		Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	Ijzertijd	Laat	250	
		Midden	500	
		Vroeg	800	
	Bronstijd	Laat	1100	
		Midden	1800	
		Vroeg	2000	
	Neolithicum	Laat	2850	
		Midden	4200	
		Vroeg	4900/5300	
	Mesolithicum	Laat	6450	
		Midden	8640	
		Vroeg	9700	
	Paleolithicum	Jong	35.000	
		Midden	250.000	
		Oud		
@ Laagland Archeologie, 2014				

BIJLAGE 3 SPORENLIJST

Sporenlijst

Spoor	Vulling	Put	Vlak	Textuur	Kleur	Gevlekt	Interpretatie	Specifiek	Humus	Puin	HK	FE/MN	Opmerking
1	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
2	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
3	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
4	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
5	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
6	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
7	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
8	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
9	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
10	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
11	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Klein hoekje insteek graf; graf verstoord
12	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
13	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
14	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
15	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
16	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
17	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
18	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
19	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
20	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
21	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
22	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
23	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Leeg graf
24	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
25	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
26	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
27	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
28	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
29	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
30	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
31	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
32	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
33	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
34	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
35	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
36	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
37	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
38	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
39	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
40	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
41	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	geen resten van graf/bot/kist waargenomen na handmatig verdiepen
42	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
43	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Alleen contouren ingraafkuil aanwezig; geen bot
44	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
45	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-

Spoor	Vulling	Put	Vlak	Textuur	Kleur	Gevlekt	Interpretatie	Specifiek	Humus	Puin	HK	FE/MN	Opmerking
46	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
47	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
48	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
49	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
50	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
51	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Bijna volledig vergaan; enkel los bot zeer vergaan
52	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	alleen teenkootje
53	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
54	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
55	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
56	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
57	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
58	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
59	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
60	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
61	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
62	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
63	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
64	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Grotendeels verstoord; zeer slecht bot
65	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Alleen deel schedel; zeer slecht bot
66	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
67	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
68	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Botten niet in anatomisch verband; grotendeels verstoord
69	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
70	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Alleen rechterdeel
71	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
72	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
73	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
74	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
75	0	1	1	X	-	-	GF	GFI	-	0	0	-	Ligt in graf s4
77	0	1	1	X	-	-	GF	GFI	-	0	0	-	-
78	0	1	1	X	-	-	VS	VSR	-	0	0	-	-
79	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
80	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
81	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
82	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
83	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
84	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
85	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
86	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
87	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
88	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
89	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
90	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
91	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-

Sporenlijst

Spoor	Vulling	Put	Vlak	Textuur	Kleur	Gevlekt	Interpretatie	Specifiek	Humus	Puin	HK	FE/MN	Opmerking
92	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	restant geruimd graf, geen kist en geen botmateriaal
93	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
94	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
95	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
96	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
97	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
98	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
99	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
100	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
101	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
102	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
103	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
104	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
105	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
106	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
107	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
108	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
109	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
110	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
111	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
112	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
113	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
114	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
115	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
116	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
117	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
118	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
119	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
120	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	VS	VSR	h2	0	0	-	-
121	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	VS	VSR	h2	0	0	-	-
122	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
123	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
124	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
125	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
126	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
127	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Los schedel in verstoring
128	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Schedel en dijbeen in graf s40
129	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
130	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	Schedel op kistdeksel s112
131	0	1	1	Zs1	DGR	GEGR	GF	GFI	h2	0	0	-	-
132	0	1	1	X	-	-	GF	GFI	-	0	0	-	-
133	0	1	1	X	-	-	GF	GFI	-	0	0	-	-
134	0	1	1	X	-	-	GF	GFI	-	0	0	-	-
300	0	1	1	Zs1	DGR	-	GR	GR	h2	0	0	-	-
301	0	1	1	Zs1	DGR	-	GR	GR	h2	0	0	-	-
302	0	1	1	Zs1	DGR	-	GR	GR	h2	0	0	-	-

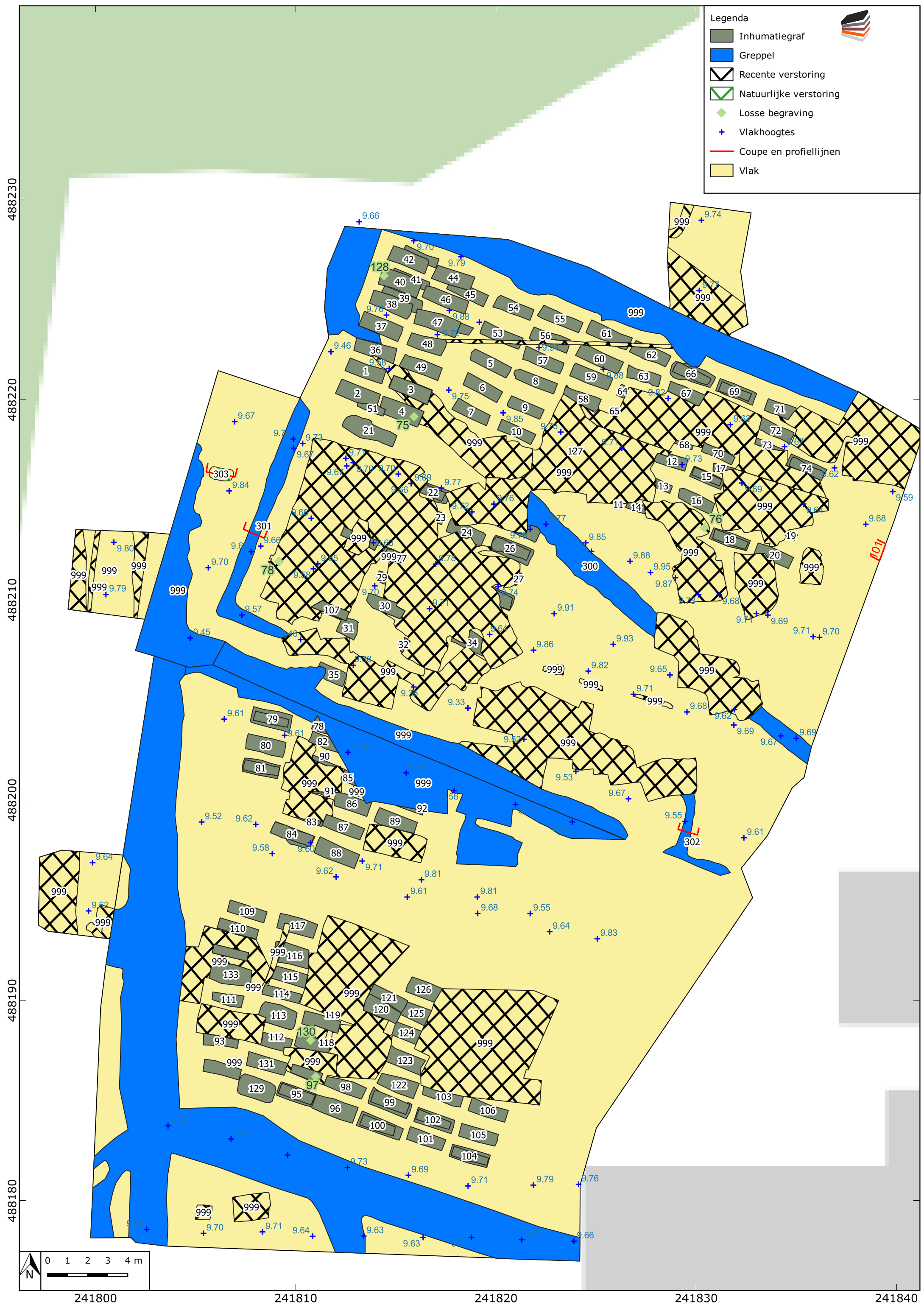
Sporenlijst

Spoor	Vulling	Put	Vlak	Textuur	Kleur	Gevlekt	Interpretatie	Specifiek	Humus	Puin	HK	FE/MN	Opmerking
303	0	1	1	X	-	-	VS	VSN	-	0	0	-	-
999	0	1	1	Z	-	-	VS	VSR	-	0	0	-	-
1010	0	1	102	Zs1	DGR	DBR	LG	LGBO	h2	0	0	-	Bouwvoor of recente verstoring?
1050	0	1	102	Zs1	GE	OR	LG	LGN	-	0	0	FE1	Dekzand

BIJLAGE 4 VONDSTENLIJST

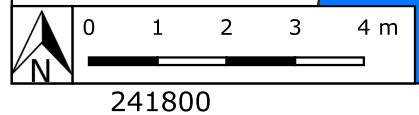
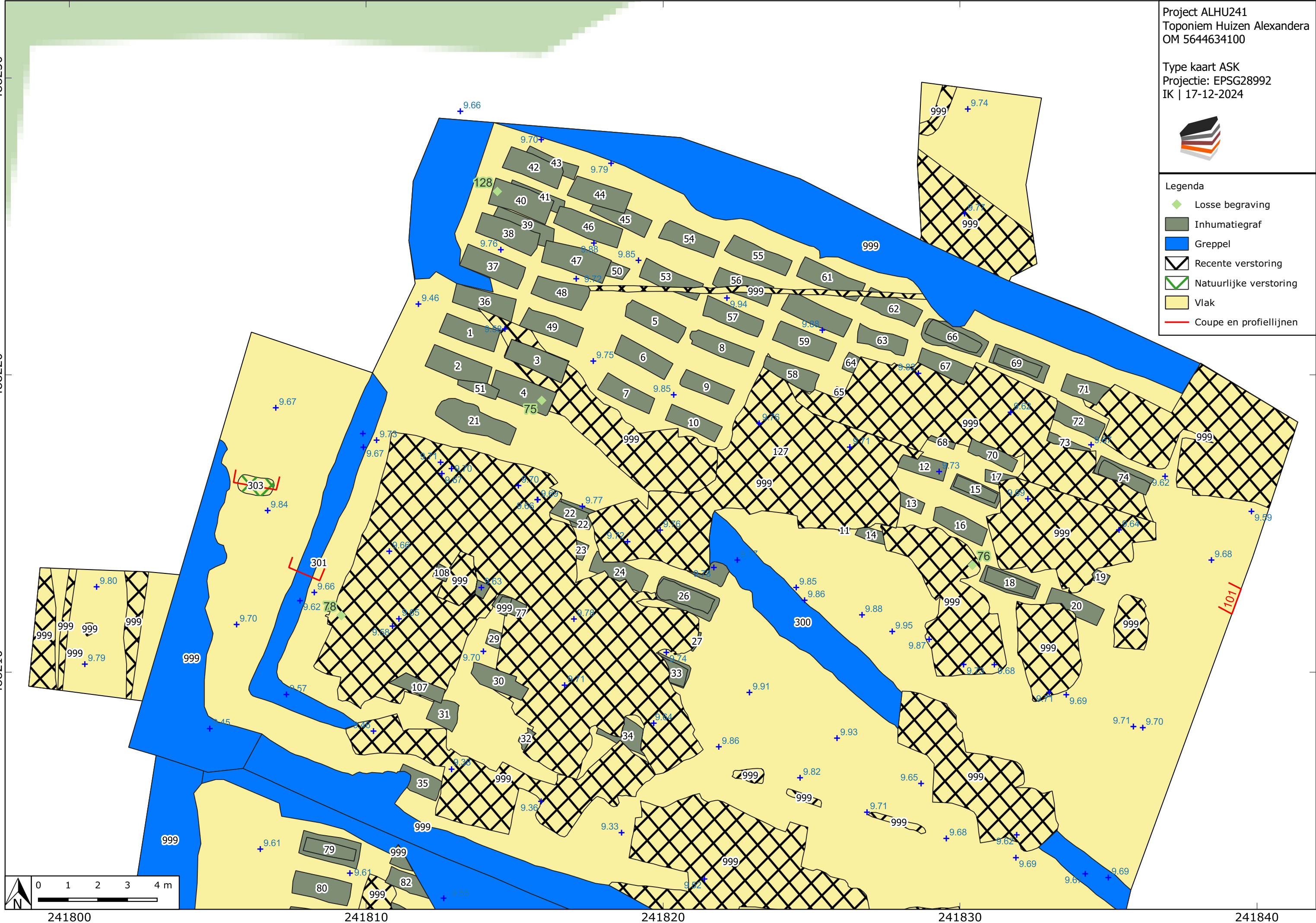
Niet van toepassing.

BIJLAGE 5 OPGRAVINGSVLAKKEN; PUTTENOVERZICHT MET ALLE SPOREN

- Legenda
- ◆ Losse begraving
 - Inhumatiegraf
 - Greppel
 - ▧ Recente verstoring
 - ▧ Natuurlijke verstoring
 - Vlak
 - Coupe en profiellijnen

Project ALHU241
Toponiem Huizen Alexandera
OM 5644634100

Type kaart ASK
Projectie: EPSG28992
IK | 17-12-2024

Legenda

- ◆ Losse begraving
- Inhumatiegraf
- Greppel
- ▨ Recente verstoring
- Vlak
- Coupe en profiellijnen

0 1 2 3 4 m

241800 241810 241820 241830

488180 488190 488200

BIJLAGE 6 PROFIELTEKENING

